

Medix

Specijalizirani
medicinski
dvomjesečnik

God. XXIII
Broj 124/125
Travanj 2017.
UDK-61/ ISSN 1331-3002

SAMO ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE

Jer želite znati.

TEMA BROJA

POREMEĆAJI MOKRENJA U STARIJOJ ŽIVOTNOJ DOBI

GERONTOLOGIJA 3. hrvatski gerontološki i gerijatrijski kongres s međunarodnim sudjelovanjem **OBITELJSKA MEDICINA** 8. kongres Društva nastavnika opće/obiteljske medicine – Bolesnik s bolestima mokraćnog sustava – što povezuje bubrege i srce? **GINEKOLOGIJA** 2. hrvatski kongres menopauzalne medicine s međunarodnim sudjelovanjem; 4. hrvatski simpozij o prevenciji i liječenju početnog raka vrata maternice **MOLEKULARNA MEDICINA** Radikalna prostatektomija i inkontinencija **RAZGOVORI** Prof. dr. sc. Josip Đelmiš: Perinatalna medicina danas; prof. dr. sc. Dubravko Habek: Forenzički pristup ginekologiji i opstetriciji **PSIHIJARIJA** Specifičnosti grupne psihoterapije bolesnika oboljelih od PTSP-a; Hrvatski kongres o Alzheimerovoj bolesti (CROCAD-16) **ENDOKRINOLOGIJA** 79. dani dijabetologa Hrvatske – Osnove individualnog pristupa u liječenju osoba sa šećernom bolešću tipa 2; Bolesti srca – najčešća i najskuplja komplikacija dijabetesa **KINEZILOGIJA** Body tehnika – integrirani pristup jačanju mišića dna zdjelice u prevenciji i liječenju inkontinencije mokraćne **OFTALMOLOGIJA** Sindrom suhoga oka u bolesnika s kroničnom bolešću presatka protiv primatelja (cGvHD) **PALIJATIVNA MEDICINA** 5. hrvatski kongres s međunarodnim sudjelovanjem „Potporno i palijativno liječenje onkoloških bolesnika“ **KLINIČKA FARMAKOLOGIJA** Novosti iz farmakologije na kongresu u Splitu **JAVNO ZDRAVSTVO** Zaštita duševno bolesnih osoba i unaprjeđenje zaštite duševnoga zdravlja vezano uz primjenu mjera prisile u Kliničkome bolničkom centru „Sestre milosrdnice“; Dan liječničkih karijera u RH **STOMATOLOGIJA** Diferencijalna dijagnostika i liječenje dobroćudnih izraslina na gingivi – *epulis* **MEDICINA UTEMELJENA NA DOKAZIMA** Cochrane sustavni pregledi terapijskih postupaka

DOPISNI TEST ZNANJA U SUSTAVU TRAJNE MEDICINSKE IZOBRAZBE

GERONTOLOGIJA

III. hrvatski gerontološki i gerijatrijski kongres s međunarodnim sudjelovanjem

U organizaciji Hrvatskog liječničkog zbora – Hrvatskog društva za gerontologiju i gerijatriju, Referentnog centra Ministarstva zdravstva RH za zaštitu zdravlja starijih osoba – Službe za javnozdravstvenu gerontologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Gradskog ureda za zdravstvo Grada Zagreba i Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba, Razreda za medicinske znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te Sveučilišta u Zagrebu, u Grand hotelu Adriatic u Opatiji od 15. do 17. studenog 2016. godine održan je 3. hrvatski gerontološki i gerijatrijski kongres, s međunarodnim sudjelovanjem. Skup je opsegom stručnog programa i prema odjecima bio dosad najveća regionalna stručna manifestacija iz područja zaštite i unapređenja zdravlja osoba starije životne dobi. Značaj kongresa potvrđen je sudjelovanjem i velikim zanimanjem više od 550 znanstvenika i stručnjaka različitih profila koji se bave zaštitom zdravlja starijih osoba, osobito područjem zdravstvene i socijalne skrbi za starije u Hrvatskoj.

Skup su uvodnim riječima pozdravili brojni uzvanici: u ime Ministarstva zdravstva pomoćnica ministra zdravstva prim. dr. sc. Delfa Radić-Krišto, dr. med., u ime Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike ministrica Nada Murganić, dipl. soc. rad., u ime gradonačelnika Zagreba pročelnica ureda za zdravstvo i branitelje prof. dr. sc. Mirna Šitum, prim. dr. med., u ime gradonačelnika Opatije zamjenica gradonačelnika Marina Gašparić, u ime predsjednice Hrvatske komore medicinskih sestara predsjednica Hrvatske komore medicinskih sestara podružnice Primorsko-goranske županije, Rozmari Tusić, mag. med. techn., u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Daniel Rukavina, u ime pred-

Od 15. do 17. studenog 2016. u Opatiji je u nazočnosti 550 znanstvenika i stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva održan 3. hrvatski gerontološki i gerijatrijski kongres s međunarodnim sudjelovanjem. Organizatori su bili Hrvatsko društvo za gerontologiju i gerijatriju Hrvatskog liječničkog zbora te Referentni centar Ministarstva zdravstva RH za zaštitu zdravlja starijih osoba – Služba za javnozdravstvenu gerontologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Tijekom skupa održano je 120 izlaganja eminentnih stručnjaka iz Švicarske, Austrije, Švedske, Norveške i država regije te izloženo 87 gerontoloških posterâ.

akademik Zijad Duraković, prof. dr. sc. Zdravko Ebling, prof. dr. sc. Željko Krznarić, doc. dr. sc. Venija Cerovečki-Nekić, doc. dr. sc. Spomenka Tomek-Roksandić, Zvonimir Šostar, dr. med. i sur.*

Referentni centar MZ RH za zaštitu zdravlja starijih osoba – Služba za javnozdravstvenu gerontologiju NZJZ „Dr. Andrija Štampar“, Zagreb

Uvodnu tematsku sekciju moderirali su doc. dr. sc. Spomenka Tomek – Roksandić, dr. Zvonimir Šostar i akademik Zijad Duraković

Na skupu je premijerno predstavljen sveučilišni udžbenik „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja“

sjednika Vlade Republike Hrvatske Željko Plazonić te u ime predsjednice Republike Hrvatske izaslanica doc. dr. sc. Tea Čaljkusić-Mance. Također, kongresu su se putem pismenog dopisa obratili u ime Svjetske zdravstvene organizacije prof. dr. sc. Antoinette Kaić-Rak te u ime Europske unije društava gerijatrijske medicine predsjednik Finbarr C. Martin.

Glavne teme kongresa

Na kongresu su prikazana iskustva i rezultati gerontoloških hrvatskih i europskih istraživanja koja se odnose na pet glavnih tema: 1. Gerontologija u Europi i Hrvatskoj – interdisciplinarni pristup u zaštiti zdravlja starijih osoba uz razvoj geroprofilakse; 2. Gerijatrija i gerijatrijska zdravstvena njega u Hrvatskoj i Europi s

*akademik Zijad Duraković, prof. dr. sc. Zdravko Ebling, prof. dr. sc. Željko Krznarić, doc. dr. sc. Venija Cerovečki-Nekić, doc. dr. sc. Spomenka Tomek-Roksandić, Zvonimir Šostar, dr. med., prof. dr. sc. Mladen Vedriš, prof. dr. sc. Ninoslav Mimica, akademik Daniel Rukavina, prof. dr. sc. Branko Kolarić, prof. dr. sc. Nenad Bogdanović, prof. dr. sc. Mirko Petrović, dr. sc. Ivanka Radman, prof. dr. sc. Davor Pavuna, Stela Mravak, mag. oec., mr. sc. Dubravka Pezelj Duliba, mr. sc. Višnja Fortuna, dr. sc. Tomislav Benjak, prim. dr. sc. Tajana Pavić, doc. dr. sc. Darija Vranešić Bender, Sanja Predavec, dr. med., dr. sc. Nada Tomasović-Mrčela, dr. sc. Mirjana Huić, doc. dr. sc. Antonija Balenović, Helena Glibotić Kresina, dr. med., Suzana Hlatki Matijević, dr. med., Marica Lukić, dipl. med. tech., Marija Penava Šimac, dipl. soc. rad., Vicko Goluža, dipl. oec., Dalma Sajko, bacc. med. tech, Sanja Meštrić, dipl. sanit. ing., Katharina Lovrić, bacc. med. tech., prof. dr. sc. Srećko Ciglar, prof. dr. sc. Branko Vitale

Akademik Zijad Duraković ukazao je na izazove starenja i pojasnio teorije kako i zašto čovjek stari. Spomenuo je primjer francuskinje Jeanne-Louise Calment koja je doživjela 122 godine

Zaštita zdravlja osoba starije životne dobi i skrb o specifičnim zdravstvenim potrebama starijih javnozdravstveni su prioriteti u Hrvatskoj – naglasila je doc. dr. sc. Spomenka Tomek – Roksandić, predsjednica kongresa

U ime Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike skup je uvodnim riječima pozdravila ministrica Nada Murganić, dipl. soc. rad

Prof. dr. sc. Nikica Gabrić ukazao je na problem starijih građana kao vulnerabilne skupine u zdravstvenom sustavu Hrvatske

Dr. sc. Sani Pogorilić, kao predstavnik Inovativne farmaceutske inicijative, prikazao je demografske izazove održivosti u budućnosti

Prof. dr. sc. Velimir Šimunić u svom je predavanju prikazao pristup menopauzi i hormonskom liječenju

konkretnim primjerima iz prakse i projekcija gerijatrijske zdravstvene skrbi; 3. Gerontostomatologija; 4. Razvoj gospodarstva i mirovinski fondovi te gerontotehnologija; 5. Znanstvene spoznaje o teorijama starenja.

Pozvani predavači su bili akademik Zijad Duraković, koji je ukazao na izazove starenja, odnosno pojasnio teorije kako i zašto čovjek stari. Prof. dr. sc. Nenad Bogdanović govorio je o neriješenom gerijatrijskom problemu – Alzheimerovoj bolesti, a prof. dr. sc. Davor Pavuna o najnovijim uvidima iz fizike: kako živjeti (zasad) 150 godina. Dr. sc. Ivanka Radman predstavila je novi švicarski zakon o zaštiti zdravlja starijih osoba te na osnovi konkretnog kliničkog primjera prikazala aspekte značenja bioetičkih načela u donošenju etičkih načela u medicini. Prof. dr. sc. Željko Krznarić govorio je o gerontofuturizmu i kliničkoj prehrani. Prof. dr. sc. Nikica Gabrić ukazao je na problem starijih građana kao vulnerabilne skupine u zdravstvenom sustavu Hrvatske, dok je tema pre-

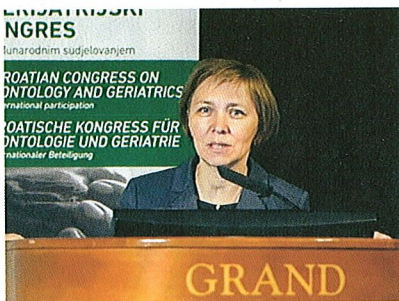
davanja akademkinje Vide Demarin bila moždani udar u gerijatriji. Prof. dr. sc. Velimir Šimunić prikazao je pristup menopauzi i hormonskom liječenju. Uvidom u demografsku strukturu, prof. dr. sc. Mirna Šitum prikazala je strategiju brige o zdravlju starijih osoba u zdravstvenom sustavu Zagreba. Mr. sc. Višnja Fortuna govorila je o resursima lokalne zajednice u skrbi za starije te prikazala istraživanje u potrebe, poteškoće i aktivnosti s kojima se susreću neformalni negovatelji tih osoba. Prof. dr. sc. Mirko Petrović ukazao je na problem nuspojava lijekova kod starijih osoba te prijeku potrebu osiguranja odgovarajuće farmakoterapije. Prof. dr. sc. Marjeta Mišigoj-Duraković je istaknula važnost tjelesne aktivnosti u osoba starije životne dobi, a prof. dr. sc. Tonko Vlak geronto-rehabilitacije za brži oporavak i bolju kvalitetu života. Dr. sc. Sani Pogorilić prikazao je demografske izazove održivosti u budućnosti. Tema izlaganja prof. dr. sc. Aleksandra Štulhofera bila je starenje i seksualnost. Prof.

dr. sc. Adnan Čatović ukazao je na gerontostomatološke potrebe u Hrvatskoj, dok je Irena Dželetović Milošević, dr. med., dala uvid u rad kancelarije za zdravlje starih u Srbiji. Slavena Radovanović, prof., govorila je o WIDER projektu te prikazala eko-pametna stambena rješenja za starije osobe.

Prikazana izlaganja rezultat su profesionalnosti i suodgovornosti u rješavanju prioritetnih gerontoloških i gerijatrijskih problema, zadaća i poslova u zaštiti zdravlja starijih osoba, i to u svakodnevnoj interdisciplinarnoj, zdravstvenoj i socijalnoj te intersektorskoj gerontološko-javnozdravstvenoj djelatnosti, s osnovnim ciljem unaprjeđenja zdravlja starijih osoba te unapređenja sustava zdravstva, socijalne skrbi, gospodarstva, mirovinskih fondova, obrazovanja, turizma i znanosti u okviru primijenjene gerontologije. Kako je gerontološka i gerijatrijska djelatnost izrazito interdisciplinarna, ali i intersektorska, razumljiv je bio odaziv stručnjaka različitih profila koji se bave zaštitom zdravlja

Prof. dr. sc. Željko Krznarić govorio je o gerontofuturizmu i kliničkoj prehrani, a doc. Tomek-Roksandić posebno je pohvalila ulogu Hrvatskog društva za kliničku prehranu u izradi smjernica za zadovoljenje nutritivnih potreba starijih osoba

Doc. dr. sc. Venija Cerovečki-Nekić, pročelnica Katedre za obiteljsku medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ukazala je na glavnu ulogu tima specijaliste opće/obiteljske medicine u zdravstvenoj skrbi za starije osobe

Dr. sc. Ivanka Radman predstavila je novi švicarski zakon o zaštiti zdravlja starijih osoba te na osnovi konkretnog kliničkog primjera prikazala značenje bioetičkih načela u medicini

starijih osoba, a ne samo zdravstvenom zaštitom starijih. Odazvali su se gerontolozi, gerijatri, „gerijatrijske“ medicinske sestre, socijalni radnici, epidemiolozi, specijalisti javnog zdravstva, socijalne gerontologije, interne medicine, gastroenterologije, obiteljske medicine, psihijatrije i psihogerijatrije, gerijatrijske zdravstvene njege, kardiologije, ortopedije, fizikalne medicine, gerontostomatologije, gerontopsihologije, gerontofarmakologije, neurogerijatrije, ekologije, informatike, infektologije i mikrobiologije, gerijatrijske onkologije, oftalmologije, medicinske biokemije, geroantropologije, gerontonutricionizma, biologije, sociologije i fizike, kirurgije, radiologije, gerontotehnologije, menadžmenta i prava za starije, patologije, gerontodermatovenerologije, gerontokineziologije, fizioterapije i zdravstvenog turizma za starije, radne terapije za starije, ljekarnici, sanitarni inženjeri, rehabilitatori te stručnjaci iz teologije, gerontoekonomije, rada i poduzetništva, mirovinskih fondova, arhitekti...

Program kongresa sastavljen je od pozvanih predavanja eminentnih stručnjaka iz područja gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege iz Europe i Hrvatske, a ukazao je na aktualne gerontološko-javnozdravstvene prioritete te prikazao genetiku starenja, teorije starenja, veličinu pojavnosti zdravstvenih potreba i funkcionalne onesposobljenosti starijih osoba po županijama i regijama Hrvatske i Europe, značaj i ulogu gerontološke i gerijatrijske djelatnosti, programa primarne, sekun-

darne, tercijarne i kvartarne prevencije za starije osobe, s programom i vodičem aktivnog zdravog starenja u geroprofilaksi rizičnih čimbenika bolesnog starenja i promociji aktivnoga zdravog produktivnog starenja. Program uključuje gerontološke norme, algoritme, smjernice dijagnostike, liječenja, gerijatrijske zdravstvene njege i rehabilitacije gerijatrijskih bolesnika u bolnicama, u obiteljskoj medicini, u stacionarima domova za starije, dnevnim bolnicama i boravcima za starije i bolesnike oboljele od Alzheimerove bolesti i demencija do imperativnog razvoja izvaninstitucijske skrbi za starije djelatnošću gerontoloških centara.

Posebna pozornost posvećena je normama gerontološko-javnozdravstvene djelatnosti službi/centara za zdravstvenu gerontologiju u županijskim zavodima za javno zdravstvo i Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba.

U Suplementu „Liječničkog vjesnika“ (Liječ Vjesn. 2016; 138 Suplement 2:1-168) objavljeno je ukupno 200 sažetaka znanstvenih i stručnih radova te 87 gerontoloških postera s kongresa. Uži stručni žiri odabrao je šest najboljih gerontoloških i gerijatrijskih postera, koji su nagrađeni sveučilišnim udžbenikom „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja“. To su: 1. Holistički pristup liječenju bolnih sindroma kralježnice starijih osoba u poliklinici „Nado“ – Ladislav Krapac, Poliklinika „Nado“, Zagreb; 2. Treba li Hrvatska registar za demencije i kako ga osnovati? – Tomislav Benjak, Hrvatski zavod za javno

zdravstvo, Zagreb; 3. Europsko partnerstvo za inovacije u području aktivnog i zdravog starenja (EIP-AHA) – Referentno mjesto Grad Zagreb – Vanja Lazić, Dom zdravlja Zagreb – Centar; 4. Gerontotehnologija – Jasminka Dlesk Božić, Dom za starije i nemoćne osobe Maksimir, Zagreb; 5. Gerontostomatologija – primjer dobre prakse – Andrijana Kovačić, Dom zdravlja Zagreb – Centar i Udruga za zaštitu i promicanje prava osoba treće životne dobi, Zagreb; 6. Kampanja „Stop nasilju nad starijima“ – Zdenka Ninić, Klub umirovljenika Zagreb.

Teme kongresa posvećene su i užem interesnom području gerontološke i gerijatrijske djelatnosti s ciljem razmjene znanja i vještina, spoznaja i umijeća u rješavanju gerontološko-javnozdravstvenih i gerijatrijskih problema u praksi i poticaja razvoja gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege kao struke.

Promocija udžbenika „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja“

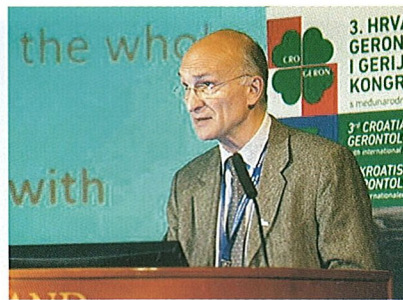
Na skupu je premijerno predstavljen sveučilišni udžbenik „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja“, koji je nastao kao rezultat interdisciplinarnе suradnje 73 koautora. Grafički bogato opremljena knjiga prvi je sveučilišni nastavni tekst o Alzheimerovoj bolesti strukturiran interdisciplinarnim gerontološkim pristupom, s koautorima različitih profila u skrbi za psihogerijatrijske bolesnike s Alzheimerovom bolesti i drugim

Mr. sc. Višnja Fortuna govorila je o resursima lokalne zajednice u skrbi za starije te prikazala istraživanje u potrebe, poteškoće i aktivnosti s kojima se susreću neformalni njegovatelji tih osoba

Uvidom u demografsku strukturu, prof. dr. sc. Mirna Šitum prikazala je strategiju brige o zdravlju starijih osoba u zdravstvenom sustavu Zagreba

Prof. dr. sc. Mirko Petrović ukazao je na problem nuspojava lijekova kod starijih osoba te prijeku potrebu osiguranja odgovarajuće farmakoterapije

Prof. dr. sc. Tonko Vlak prikazao je principe geronto-rehabilitacije za brži oporavak i bolju kvalitetu života starijih osoba

Prof. dr. sc. Nenad Bogdanović govorio je o neriješenom gerijatrijskom problemu – Alzheimerovoj bolesti

Prof. dr. sc. Marjeta Mišigoj-Duraković istaknula je važnost tjelesne aktivnosti u osoba starije životne dobi

demencijama te promicanju aktivnoga zdravog starenja. Sveučilišni nastavni tekst „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja“ u cilju edukacije i stalne reedukacije iz gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege te proritetno psihogerijatrije namijenjen je studentima medicine, poslijediplomantima iz gerijatrije, psihijatrije, javnoga zdravstva, epidemiologije, gerontologije, specijalistima opće/obiteljske medicine, gerijatrijama, psihogerijatrijama, psiholozima, neurolozima, medicinskim sestrama, socijalnim radnicima, fizioterapeutima, gerontološkim nutricionistima, gerontostomatolozima, gerontokineziolozima, gerontomenadžerima i pravnicima u zaštiti zdravlja starijih osoba.

„Gerontološkojavnozdravstveni pokazatelji zaštite zdravlja starijih osoba u Hrvatskoj i Gradu Zagrebu (2014. – 2016. g. / popisna 2011. g.)“

Na kongresu je održana i promocija gerontološke knjige „Gerontološkojavnozdravstveni pokazatelji zaštite

zdravlja starijih osoba u Hrvatskoj i Gradu Zagrebu (2014. – 2016. g. / popisna 2011.g.)“, koja obuhvaća komprehenzivnu gerontološku zdravstveno-statističku dokumentaciju evaluiranih zdravstvenih potreba i uzroka funkcionalne onesposobljenosti ciljnih skupina starijih osoba te strukturu korištenja gerontološke i gerijatrijske skrbi.

U knjizi su prvi put objavljeni rezultati dobiveni putem Centralnog zdravstvenog informacijskog sustava Republike Hrvatske (CEZIH) i podsustava CEZIH-a za praćenje i evaluaciju zdravstvenih potreba i funkcionalnih sposobnosti gerontoloških osiguranika i gerijatrijskih bolesnika po svim razinama pružene zdravstvene i socijalne skrbi za starije (GeroS). Knjiga je referentna osnova za razvoj gerontoloških programa, gerontološko-javnozdravstvenih normi i algoritama, s ključnim značenjem za sve stručnjake u zaštiti zdravlja starijih osoba. Knjiga je nastala kao dugogodišnji rezultat interdisciplinarnе suradnje 852 provoditelja zaštite zdravlja starijih osoba iz zdravstvenog i socijalnog aspekta.

Zaključci skupa

Glavni zaključci 3. hrvatskog gerontološkog i gerijatrijskog kongresa predstavljani su u šest točaka.

Prvo, nužna je žurna implementacija primjene informacijskog sustava unutar gerontologije i gerijatrije (GeroS/CEZIH). Sustav je prioritetna podrška prikupljanju, pretraživanju i upravljanju gerontološko-javnozdravstvenim podacima i informacijama za unapređenje zaštite zdravlja starijih te koji omogućuje interaktivno digitalno upravljanje znanjem unutar gerontologije. Osnovna svrha GeroS/CEZIH-a je informatizirati praćenje i evaluaciju ishoda svih pruženih usluga zdravstvene i socijalne skrbi po individualnom gerontološkom i gerijatrijskom osiguraniku. S informatičkog aspekta, zdravstveni i socijalni sustav trenutačno ne razmjenjuju podatke direktno, a upravo GeroS/CEZIH predstavlja poveznicu oba sustava, omogućavajući korisnicima jedinstveni uvid u podatke relevantne za skrb o gerontološkom i gerijatrijskom osiguraniku kroz sve tri razine zdravstvene zaštite u zdravstvenom

Sekciju o izazovima u pružanju socijalnih usluga u gerijatriji moderirale su Sonja Vrbanić iz Pučkog otvorenog učilišta Zagreb, Silvia Rusac s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Štefica Karačić iz Doma za starije osobe Centar

Gerontološku knjigu „Gerontološko-javnozdravstveni pokazatelji zaštite zdravlja starijih osoba u Hrvatskoj i Gradu Zagrebu (2014.–2016./popisna 2011. g.)“ predstavili su prof. dr. sc. Branko Kolarić, doc. dr. sc. Spomenka Tomek-Roksandić i Sanja Predavec, dr. med.

sustavu te u domovima za starije i udomiteljskim obiteljima u socijalnom sustavu. GeroS/CEZIH proširuje digitalno dostupan skup podataka o gerontološkom i gerijatrijskom osiguraniku informatizacijom evidencija liječnika, socijalnih radnika, sestrinskih, fizioterapeutskih, radno-terapeutskih i palijativnog gerijatrijskih kartona i poslovnih procesa te osigurava promptnu i učinkovitu dostupnost informacija i promjena svim sudionicima u skrbi za starije, a sukladno njihovim ovlaštenjima i zaduženjima u sustavu. Značajni razlozi uspostave GeroS/CEZIH-a usmjereni su poglavito praćenju ishoda liječenja gerijatrijskih bolesnika, geroprofilaksi, korekciji i unaprjeđenju postojećih standarda i normativa u gerontologiji, gerijatriji i gerijatrijskoj zdravstvenoj njezi te racionalizaciji rastuće gerijatrijske potrošnje kao i radnog vremena stručnjaka različitog profila u interdisciplinarnom timu.

Drugo, potrebna je učinkovita, dostupna, primjerena i evaluacijska gerontološko-javnozdravstvena i gerijatrijska djelatnost kroz četiri redovita gerontološko javnozdravstvena područja u zaštiti zdravlja starijih osoba:

a) praćenje, proučavanje, evaluacija, planiranje, projekcija te izvješćivanje o zdravstvenim potrebama i funkcionalnoj sposobnosti starijih osoba u ranijoj (65-74 godine), srednjoj (75-84 godine) i dubokoj starosti (85 i više godina) putem projekta GeroS/CEZIH za praćenje i evaluaciju zdravstvenih potreba i funkcionalne sposobnosti geronto-

Slavena Radovanović, prof., govorila je o WIDER projektu te prikazala eko-pametna stambena rješenja za starije osobe

loških i gerijatrijskih osiguranika vođenjem Registra s Podregistrom stogodišnjaka i Podregistrom oboljelih od Alzheimerove bolesti i drugih demencija;

b) koordinacija, stručno-metodološka pomoć, instruktaza, edukacija i reedukacija provoditelja/suprovoditelja zaštite zdravlja i zdravstvene zaštite starijih u institucijskoj i izvaninstitucijskoj skrbi za starije; trajna edukacija iz gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege putem gerontoloških tribina, gerontoloških tečajeva, škola, radionica, stvaraonica, kongresa i simpozija interdisciplinarnim gerontološkim pristupom;

c) izrada, evaluacija, planiranje, predlaganje programa/normi zdravstvenih mjera i postupaka u zaštiti zdravlja starijih i programa osnovnih geroprofilaktičnih mjera primarne, sekundarne, tercijarne i kvartarne prevencije s vodičem uputa za aktivno zdravo i produktivno starenje te izrada geronto-

Za unapređenje gerontološko-javnozdravstvene djelatnosti nužna je suradnja svih triju razina gerontološko javnozdravstvenog menadžmenta, istaknuo je prof. dr. sc. Zdravko Ebling u zaključcima kongresa

loško-javnozdravstvenih normi i smjernica;

d) znanstveno-istraživačka i publicistička gerontološko-javnozdravstvena djelatnost.

Treće, u cilju unapređenja gerontološko-javnozdravstvene djelatnosti nužna je suradnja sve tri razine gerontološko javnozdravstvenog menadžmenta kao procesa planiranja, praćenja, organiziranja i evaluiranja te predlaganja zdravstvenih mjera i postupaka u zaštiti zdravlja starijih. Cilj je unapređenje zdravlja starijih, a u svrhu osiguranja gerijatrijske i gerontološke zdravstvene zaštite i utjecaja na razvoj tržišno-gospodarske pozitivne zdravstvene politike države, koji se provodi putem tri razine planiranja. Osnovna razina gerontološko-javnozdravstvenog menadžmenta čine ordinacije opće/obiteljske medicine, domovi za starije, gerontološki centri, ustanove za zdravstvenu njegu, gerijatrijske bolnice/bolnice za dugotrajno liječenje, psihogerijatrijske

Program kongresa sastavljen je od pozvanih predavanja eminentnih stručnjaka iz područja gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege iz Europe i Hrvatske, a ukazao je na aktualne gerontološko-javnozdravstvene prioritete te prikazao genetiku starenja, teorije starenja, veličinu pojavnosti zdravstvenih potreba i funkcionalne onesposobljenosti starijih osoba

U radu kongresa sudjelovali su brojni stručnjaci i suradnici Referentnog centra Ministarstva zdravstva RH za zaštitu zdravlja starijih osoba, a kongres je zaključen zajedničkom gerontokineziološkom vježbom za očuvanje funkcionalne sposobnosti, preduvjetom zdravog starenja

i druge konzilijarne specijalističke ordinacije, gerontostomatološka služba i dr. Oni su ujedno izvor podataka o gerontološkim osigurancima ili gerijatrijskim bolesnicima te provode operativnu razinu planiranja. Srednja razina gerontološko-javnozdravstvenog menadžmenta čine županijski/regionalni centri za zdravstvenu gerontologiju Zavoda za javno zdravstvo koji provode koordinaciju s provediteljima praćenja zdravstvenih potreba i taktičku razinu planiranja. Najvišu razinu gerontološko-javnozdravstvenog menadžmenta čini Referentni centar Ministarstva zdravlja za zaštitu zdravlja starijih osoba – Služba za zdravstvenu gerontologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar” u Zagrebu, koji provodi stratešku razinu planiranja po principu odozgo prema dolje i odozdo prema gore. Edukativna korist kongresa je upravo u interdisciplinarnoj i intersektorskoj sinergiji s ciljem primjene znanstvenih spoznaja, poglavito u razmjeni iskustava te primjera uspješne i dobre prakse u gerontološkoj skrbi za starije osobe.

Četvrto, naglašena je važnost nadopune komponenti gerijatrij-

skog sindroma 4 N (nesamostalnost, nepokretnost, nekontrolirano kretanje i nestabilnost) s prijeko potrebnim petim N (negativan ishod liječenja s polipragmazijom) za individualnog gerijatrijskog bolesnika putem GeroS/CEZIH-a.

Peto, izrada Nacionalnih smjernica za zaštitu zdravlja starijih osoba, nastavno na 2016. godinu, a do 2025. godine, kao prepoznatljiv hrvatski gerontološki model, koji je sukladan europskom.

I kao šesto, zaključno je potvrđen prijedlog proglašenja 3. hrvatskog gerontološkog i gerijatrijskog kongresa s međunarodnim sudjelovanjem i njegova dva produkta – prvim sveučilišnim udžbenikom „Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja” te „Gerontološko-javnozdravstveni pokazatelji zaštite zdravlja starijih osoba u Hrvatskoj i Gradu Zagrebu (2014. – 2016. g. / popisna 2011. g.)” – najznačajnijim znanstvenim događajem u Hrvatskoj u 2016. godini. Prijedlog je upućen Razredu za medicinske znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Dragocjen je edukacijski aspekt 3. hrvatskog gerontološkog i

gerijatrijskog kongresa na hrvatskoj, regionalnoj i europskoj razini, poglavito u razmjeni iskustava i primjera uspješne i dobre prakse u zaštiti zdravlja starijih osoba, kako u institucijskoj tako i u izvaninstitucijskoj skrbi, uz evaluaciju provedbe i ishoda liječenja te cjelokupne gerontološke rehabilitacije s primjenom geroprofilaktičkih mjera. Iz navedenog proizlazi nužnost trajne edukacije iz gerontologije, gerijatrije i gerijatrijske zdravstvene njege svih stručnjaka interdisciplinarnog gerontološkog tima. Kongres je prepoznat kao najznačajniji znanstveni skup u Hrvatskoj u 2016. godini, što je ujedno priznanje za hrvatsku gerontološku i gerijatrijsku znanstvenu doktrinu, koja je sukladna smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije.

Organizatori zahvaljuju svim znanstvenicima, stručnjacima i sudionicima skupa na potpori razvoju gerontologije i gerijatrije. Osobito zahvaljuju na prijedlozima programskih rješenja primjene znanstvenih spoznaja u svakodnevnoj praksi, unaprjeđenja zaštite zdravlja i zdravstvene te socijalne skrbi o starijim osobama.

LITERATURA

1. Glavni program 3. hrvatskog gerontološkog i gerijatrijskog kongresa s međunarodnim sudjelovanjem, Opatija, 15.-17. studeni 2016.
2. Liječnički Vjesnik, Zagreb, 2016, studeni; Supl 2; 138:1-168.
3. Tomek-Roksandić S, Mimica N, Kušan Jukić M,

i suradnici. Alzheimerova bolest i druge demencije – rano otkrivanje i zaštita zdravlja. Zagreb: Medicinska naklada; 2016.

4. Tomek-Roksandić S, Benjak T, Tomasović Mrčela N, Maltarić M, Trošelj M, Kolarić B i suradnici. Gerontološko-javnozdravstveni pokazatelji zaštite

zdravlja starijih osoba u hrvatskoj i gradu zagrebu (2014. – 2016. g. / popisna 2011. g.). Zagreb: Studio Hrg; 2016.

5. www.stampar.hr/gerontologija; www.gerontology2016.com.